

Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Cercetare și Inovare

APROBAT

la ședința Senatului

Universității de Stat din Moldova

din 26 aprilie 2016, proces verbal nr.8

RECTOR Gheorghe CIOCANU

**POLITICA INSTITUȚIONALĂ DE PROPRIETATE INTELLECTUALĂ
ȘI TRANSFER TEHNOLOGIC A UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN MOLDOVA**

Argumentare

Crearea unei politici de proprietate intelectuală clare trebuie să fie bazată pe următorii piloni:

- definirea unei politici interne clare de proprietate intelectuală, care ar stabili reguli pentru profesori, cercetători și studenți în legătură cu orice proprietate intelectuală posibilă generată în activitatea lor, inclusiv divulgarea și publicarea, transferul de proprietate și acordurile cu o terță parte, precum și oferirea remunerării și specificarea consecințelor nerespectării regulilor, pentru a asigura aderarea la politica stabilită;

- definirea unei politici cu privire la activitățile de colaborare și la contractele de cercetare, care ar delinea și reglementa proprietatea și utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală, compatibilă cu misiunea și activitatea tuturor părților. Problema drepturilor de proprietate intelectuală trebuie clarificată cât mai devreme posibil în procesul de încheiere a unui contract sau a unui proiect de cercetare. Acest fapt este relevant mai ales când ele se desfășoară în cadrul unei colaborări ale cărei rezultate – pozitive sau negative – determină, în cazul pozitiv, obținerea și distribuirea drepturilor morale și patrimoniale sau, în cazul negativ, definesc responsabilitățile individuale referitoare la neîndeplinirea obiectivelor;

- definirea unei politici de transfer de cunoștințe care ar permite stabilirea, pe de o parte, a unui cadru pentru comercializarea obiectelor de proprietate intelectuală care au fost create și distribuite și, pe de altă parte, reguli specifice pentru împărțirea veniturilor generate de activitățile de transfer al cunoștințelor, care trebuie abordate prin prisma scopului instituțional al unei universități.

Necesitatea unei politici de proprietate intelectuală la Universitatea de Stat din Moldova este exprimată în felul următor:

- Pentru a apăra interesele globale ale universității în administrarea activităților de cercetare prin cooperare și de transfer al inovațiilor.

- Beneficii semnificative pot fi generate de activitatea de cercetare și dezvoltare.

- Există câteva părți interesate în procesul de cercetare și dezvoltare, fiecare dintre ele contribuind la generarea și exploatarea proprietății intelectuale.

Acestea includ:

- Universitățile;

- cercetătorii/inventatorii;

- studenții;
- sponsorii cercetărilor;
- partenerii industriali;
- organizațiile de mediere (OTT);
- organizațiile ce exploatează proprietatea intelectuală a Universității (licențiații);
- investitorii, alții.

I. Introducere

Universitatea de Stat din Moldova recunoaște necesitatea de a încuraja aplicarea în practică și utilizarea economică a rezultatelor cercetărilor desfășurate la Universitate pentru beneficiul societății; prin urmare, adoptă următoarea Politică Instituțională de Proprietate Intelectuală și Transfer Tehnologic.

Prezenta Politică se referă la proprietatea, protecția, exploatarea comercială și transferul tehnologic a Proprietății Intelectuale create de Cercetătorii Universității de Stat din Moldova în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu sau a unor activități la Universitate. Acest document stabilește regulile Universității pentru cooperarea cu organizații industriale și de afaceri și oferă reguli de orientare privind împărțirea beneficiilor economice rezultate din comercializarea și transferul tehnologic al Proprietății Intelectuale.

Prezenta Politică are următoarele obiective:

1. Promovarea, încurajarea și susținerea investigațiilor și cercetărilor științifice;
2. Asigurarea siguranței legale în activitățile de cercetare și în relațiile bazate pe transfer tehnologic cu terțe părți;
3. Stabilirea procedurilor Universității de indentificare a Proprietății Intelectuale, de preluare a drepturilor de proprietate asupra ei, de protecție și comercializare a acesteia;
4. Asigurarea protecției eficiente și oportune și a managementului Proprietății Intelectuale;
5. Facilitarea înregistrării, monitorizării și menținerii portofoliului de Proprietate Intelectuală al Universității;
6. Asigurarea distribuirii echitabile și juste a beneficiilor economice obținute în urma comercializării și transferului tehnologic al Proprietății Intelectuale, ținând cont de contribuția Inventatorilor, a Universității și a altor părți interesate relevante;
7. Îmbunătățirea reputației Universității ca instituție academică de cercetare și ca membru al societății, precum și a reputației Cercetătorilor, aducând rezultatele cercetărilor spre uzul și beneficiul publicului.

Prezenta Politică se conformează în totalitate cadrului legislativ național cu privire la Proprietatea Intelectuală și a Transferul tehnologic.

II. Definiții

„**Acordul de cercetare**” se poate referi la Acord de prestare a serviciilor de cercetare, Acord de cercetare și dezvoltare prin cooperare, Acord de transfer al materialelor, Acord de confidențialitate, Acord de consultanță sau orice alt tip de acord ce privește cercetarea desfășurată de Cercetători și/sau Proprietatea Intelectuală creată la Universitatea de Stat din Moldova.

„**Cercetători**” înseamnă:

1. persoane angajate de Universitatea de Stat din Moldova, incluzând studenți, angajați și personal tehnic;
2. studenți, incluzând studenți în ciclul de licență, master și doctorat;

3. orice persoane, inclusiv savanții aflați în vizită,

care utilizează resursele Universității și îndeplinesc orice sarcină de cercetare la Universitatea de Stat din Moldova sau participă în alt mod în proiecte de cercetare administrate de Universitatea de Stat din Moldova, inclusiv cele finanțate de sponsori externi.

„Cercetător aflat în vizită” înseamnă persoană ce este asociată cu Universitatea de Stat din Moldova, fără a fi angajat sau student. „Cercetători aflați în vizită” pot fi vizitatorii academici, persoanele cu titluri onorifice și personalul cu funcții onorifice.

„Comercializare” înseamnă orice formă de exploatare a Proprietății Intelectuale, incluzând vinderea, licențierea, exploatarea internă în Universitate și comercializarea prin intermediul unei întreprinderi spin-off.

„Drepturi de Proprietate Intelectuală” (Drepturi PI) înseamnă drepturile de proprietate și drepturile asociate cu Proprietatea Intelectuală, incluzând brevete de invenție, modele de utilitate, noi soiuri de plante, design-uri, mărcile comerciale, topografiile, know-how-urile, secretele comerciale și toate celelalte drepturi de proprietate intelectuală sau industrială, precum și dreptul de autor, înregistrat sau neînregistrat, cuprinzând și cererile sau dreptul de a le depune, împreună cu toate extensiile și înnoirile lor, și, în fiecare caz individual, toate drepturile sau formele de protecție cu efect echivalent sau similar oriunde în lume.

„Inventator” înseamnă Cercetătorul care a contribuit la crearea Proprietății Intelectuale și care întrunește condițiile statului de inventator conform legislației Republicii Moldova.

„Lucrări protejate prin dreptul de autor” înseamnă lucrări literare, științifice și artistice, incluzând publicații universitare, cărți științifice, articole, suporturi de curs, compoziții muzicale, filme, prezentări și alte materiale sau lucrări, altele decât programe de calculator, care se califică sub protecția legii cu privire la drepturile de autor.

„Proprietate Intelectuală” înseamnă invenții, tehnologii, dezvoltări, îmbunătățiri, materiale, compuși, procese și toate celelalte rezultate ale cercetărilor și proprietăți tangibile ale cercetărilor, inclusiv programe de calculator și alte lucrări protejate prin dreptul de autor.

„Resurse universitare” înseamnă orice formă de fonduri, dotări sau resurse, incluzând echipament, consumabile și resurse umane acordate de universitate în mod direct sau indirect.

„Spin-off” înseamnă o companie înființată pentru a exploata Proprietatea Intelectuală creată la Universitatea de Stat din Moldova.

„Transfer tehnologic” înseamnă transmiterea abilității de a produce o tehnologie de la un grup la altul, confirmată prin demonstrarea executării ce corespunde cerințelor stabilite.

III. Sfera de acțiune a Politicii

3.1. Această Politică va fi aplicată asupra tuturor obiectelor de proprietate intelectuală create la Universitatea de Stat din Moldova și asupra tuturor drepturilor de proprietate intelectuală asociate cu acestea.

3.2. Această Politică va fi aplicată asupra tuturor Cercetătorilor care au stabilit raporturi legale cu Universitatea de Stat din Moldova conform cărora se obligă să respecte această Politică. Un astfel de raport legal poate apărea drept urmare a unor prevederi legale, a unui acord colectiv sau a unui acord individual.

3.3. Prezenta Politică nu va fi aplicată în cazurile în care Cercetătorul a încheiat cu Universitatea de Stat din Moldova un acord care prevede contrariul înainte de intrarea în vigoare a Politicii.

IV. Aspecte juridice cu privire la statutul de Cercetător

4.1. Persoana ce exercită autoritatea de angajare în numele Universității va asigura ca în contractul de angajare sau în alt acord ce stabilește orice tip de raport de angajare între Universitate și Cercetător să existe o prevedere ce plasează cercetătorul sub acțiunea Politicii.

4.2. Doctoranziiilor ce se înscriu în programe de cercetare doctorală li se va solicita la înscriere să semneze un acord prin care se obligă să respecte această Politică.

4.3. Prorectorul pentru activitatea științifică a Universității de Stat din Moldova va asigura ca Cercetătorii ce nu sunt angajați la Universitate, adică Cercetătorii aflați în vizită, să semneze, înainte de a începe activitatea de cercetare, un acord prin care se obligă să respecte această Politică și un acord de cedare a proprietății asupra obiectelor de PI create de ei în cursul activităților ce decurg din asocierea lor cu Universitatea.

4.4. În cazuri speciale, în pofida p. 4.3., ar putea fi necesare niște acorduri speciale pentru a satisface obligațiile anterioare ale Cercetătorilor aflați în vizită. Orice acorduri de acest gen, care vor fi solicitate, vor fi evaluate de către *Prorectorul pentru activitatea științifică* și aprobate de către *Rectorul USM*.

4.5. Acorduri speciale ar putea fi necesare pentru activitățile de cercetare desfășurate de un Cercetător angajat la Universitate, dar care activează în altă instituție în calitate de cercetător-vizitator. În astfel de cazuri, Cercetătorul ar putea fi obligat de către o terță parte să semneze un document care ar putea afecta drepturile de PI ale Universității. Pentru a evita orice dispute ulterioare, Cercetătorului nu i se permite să semneze astfel de documente fără aprobarea scrisă a *Prorectorului pentru activitatea științifică*. Aprobarea nu va fi refuzată în cazul în care drepturile de PI ale Universității nu sunt afectate. Dacă documentul afectează drepturile de PI ale Universității, aceasta va iniția negocieri pentru a încheia un acord cu terță parte, conform celor scrise în Secțiunea 5.

4.6. Drepturile și obligațiile prevăzute de această Politică vor fi valabile și după încetarea studiilor sau serviciului la Universitatea de Stat din Moldova.

V. Finanțarea externă, cercetarea în colaborare cu terțe părți

5.1. Este responsabilitatea Cercetătorului să se asigure că, înainte de a începe o activitate de cercetare în colaborare cu o terță parte, termenii și condițiile cooperării să fie stabiliți într-un acord scris (denumit în continuare Acord de Cercetare).

5.2. Cercetătorii nu vor avea dreptul de a încheia un Acord de Cercetare/Cooperare cu o terță parte în numele Universității de Stat din Moldova dacă nu au fost autorizați de către *Rectorul USM*.

5.3. Persoanele ce acționează din partea și în numele Universității vor depune toate eforturile necesare la negocierea acordurilor și semnarea contractelor care ar putea afecta drepturile de PI ale Universității.

5.4. În unele cazuri, este posibilă încheierea unor Acorduri de Cercetare cu sponsori externi sau cu alte terțe părți, ce prezintă excepții de la prevederile acestei Politici, dar care ar putea fi favorabilă pentru Universitate.

5.5. În dependență de contribuția intelectuală și financiară relativă a Universității și a terței părți la crearea Proprietății Intelectuale, ar putea fi adecvat ca fiecare parte cooperantă să obțină anumite drepturi asupra PI și/sau să împartă veniturile generate prin comercializarea acesteia.

5.6. În absența unui contract de tipul celui descris în p.5.1., politica Universității prevede distribuirea drepturilor de PI între părțile cooperante într-o proporție ce reflectă proporția contribuției

lor la crearea Proprietății Intelectuale.

5.7. Pentru a le permite părților cooperante să stabilească proporțiile menționate în p. 5.6. și pentru a preveni disputele ulterioare, este indicat ca părțile să țină evidența, în mod regulat și detaliat, a tuturor activităților de cercetare desfășurate, în documente semnate de toate părțile.

5.8. Acordul menționat în p.5.1. va include, *inter alia*, prevederi referitoare la următoarele:

5.8.1. PI și drepturile asociate ei care existau la Universitate înaintea încheierii acordului;

5.8.2. PI și drepturile asociate PI ce decurg din activitățile de cercetare descrise în acord, după încheierea acestuia;

5.8.2. Clauze de confidențialitate;

5.8.4. Termenii dezvăluirii publice;

5.8.5. Alte prevederi relevante.

5.9. Orice prevedere a unui Acord de Cercetare referitoare la confidențialitate cu intenția de a amâna dezvăluirea publică, în scop de protecție, nu trebuie să aibă efect pe o perioadă mai mare de de 12 luni din momentul în care partea în cauză a fost anunțată de intenția de publicare.

5.10. Înainte de semnare, o copie completă a tuturor acordurilor propuse și a altor prevederi legale cu privire la drepturile de PI ale Universității va fi prezentată pentru aprobare *Rectorului USM*.

VI. Dreptul de proprietate asupra PI

6.1. Angajații Universității de Stat din Moldova

6.1.1. Toate drepturile asupra Proprietății Intelectuale elaborate sau create de un angajat al Universității de Stat din Moldova în cadrul atribuțiilor de serviciu aparține, în general, în mod automat, Universității, conform *Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1609 din 31.12.2003 despre aprobarea Regulamentului privind obiectele de proprietate industrială create în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu*.

6.1.2. Dacă un angajat al Universității crează un obiect de Proprietate Intelectuală în afara atribuțiilor de serviciu, dar cu utilizare considerabilă a resurselor Universității, se va considera că el/ea a acceptat să transfere Universității drepturile de PI asupra acestui obiect de PI din considerentul utilizării resurselor Universității. *În general, utilizarea bibliotecii, a dotărilor disponibile pentru publicul larg și utilizarea ocazională a echipamentului de oficiu personal și a personalului oficiului ar putea să nu fie considerate drept utilizări considerabile.*

6.1.3. Proprietatea Intelectuală de tipul celei descrise în Paragraful 6.1.1. creată în cadrul sau ca urmare a unei cercetări finanțate sau a altui tip de acord cu o terță parte va aparține inițial Universității, iar drepturile de proprietate vor fi determinate în conformitate cu termenii acestui acord (conform Secțiunii 5).

6.1.4. Secțiunea 6.1. va fi aplicată asupra studenților angajați la Universitate.

6.2. Angajații ce desfășoară activități de cercetare în alte instituții

6.2.1. Drepturile asociate Proprietății Intelectuale care a fost creată în timpul unei vizite academice a unui angajat al Universității la alta instituție vor fi reglementate de un acord între Universitate și cealaltă instituție (conform Paragrafului 4.5.). În cazul în care drepturile de PI ale Universității nu sunt afectate, atunci PI creată în timpul vizitei va aparține celeilalte instituții, dacă acordul nu prevede altceva.

6.3. Persoane ce nu sunt angajate la Universitate

6.3.1. Cercetătorii aflați în vizită sunt solicitați să transfere Universității orice Proprietate

Intelectuală pe care o creează în cadrul activităților ce decurg din asocierea lor cu Universitatea de Stat din Moldova. Aceste persoane vor fi tratate ca și angajații Universității pentru scopurile acestei Politici.

6.4. Studenți

6.4.1. Studenții care nu sunt angajați la Universitate vor deține Proprietatea Intelectuală pe care o creează în decursul studiilor și drepturile de PI asociate. Totuși, următoarele excepții vor fi aplicate:

6.4.1.1. Dacă unui student i se oferă o bursă finanțată de către o terță parte, conform unui acord separat, potrivit căruia terța parte are dreptul asupra Proprietății Intelectuale create în decursul perioadei de finanțare, atunci studentul trebuie să accepte ca Proprietatea Intelectuală să aparțină mai întâi Universității, iar proprietatea va fi determinată mai apoi, conform termenilor acordului încheiat cu terța parte.

6.4.1.2. Proprietatea Intelectuală creată de studenți în cadrul sau ca urmare a unei cercetări finanțate de sau unui acord cu o terță parte ca aparține inițial Universității, iar proprietatea va fi determinată mai apoi, conform termenilor acordului încheiat cu terța parte.

6.4.1.3. Dacă un student creează Proprietate Intelectuală cu o utilizare considerabilă a Resurselor Universității pentru cercetarea sa, se va considera că el sau ea a acceptat să transfere drepturile de PI asupra acestei Proprietăți Intelectuale Universității, din considerație pentru utilizarea Resurselor USM.

6.4.1.4. Universitatea va revendica drepturile asupra Proprietății Intelectuale create în cadrul activității de cercetare a doctoranzilor.

6.4.2. Studenților li se va oferi opțiunea de a ceda drepturile de PI Universității și vor beneficia de aceleași drepturi ca și orice angajat Inventator, conform prevederilor acestei Politici. În asemenea cazuri, studenții vor urma procedurile descrise în această Politică.

6.5. Toare drepturile în cazul lucrărilor protejate prin Drepturi de Autor sunt deținute de către creatorii lor, indiferent de utilizarea Resurselor Universității. Lucrările protejate prin drepturi de autor care au fost comandate de către Universitate sau care au fost dezvoltate în cadrul unei cercetări sponsorizate sau unui alt fel de acord cu o terță parte vor constitui o excepție și se va ține cont de prevederile acestor acorduri.

6.6. Dacă Universitatea nu are posibilitatea sau decide să nu exploateze orice Proprietate Intelectuală asupra căreia are drepturi, ea va trebui să anunțe imediat Inventatorul (Inventatorii). Notificarea va fi făcută cu cel puțin o lună înaintea oricărui act sau oricărei omisiuni intenționate care ar putea împiedica obținerea protecției. În asemenea cazuri, Inventatorul (Inventatorii) vor avea opțiunea de a dobândi drepturile de PI asociate; cu toate acestea, Universitatea ar putea revendica o parte din veniturile oricărei exploatare ulterioare a Proprietății Intelectuale până la punctul în care Universitatea își va compensa cheltuielile suportate în legătură cu protecția și comercializarea PI menționate. Universitatea mai are dreptul de a cere o licență non-exclusivă perpetuă, în scop de cercetare, fără dreptul la exploatare comercială și sublicențiere. Universitatea mai poate să revendice 15% din orice venit net obținut de Inventator (Inventatori) prin comercializarea Proprietății Intelectuale. Universitatea nu va reține sau amâna fără motiv cedarea drepturilor de PI Inventatorului (Inventatorilor); totuși, Universitatea își rezervă dreptul de a amâna exploatarea dacă este în interesele sale să procedeze astfel.

6.7. Cererile de cesiune a drepturilor de la Universitate la Inventator (Inventatori) sau la altă terță parte vor fi depuse, în primă instanță, la Institutul de Cercetare și Inovare al USM și vor fi aprobate, cu avizul Prorectorului pentru activitatea științifică, de către *Rectorul USM*.

VII. Conflict de interese și confidențialitate

7.1. Un Cercetător, în calitate de angajat al Universității de Stat din Moldova, trebuie să-și dedice timpul și contribuția intelectuală educației, cercetării și programelor academice ale Universității.

7.2. Este responsabilitatea fiecărui Cercetător să se asigure că acordurile cu terțe părți nu sunt în conflict cu obligațiile lor față de Universitate și în raport cu această Politică. Această prevedere se va aplica, în special, asupra consultanței private sau a altor acorduri de servicii de cercetare încheiate cu terțe părți. Fiecare Cercetător trebuie să facă cunoscute obligațiile sale față de Universitate celor cu care încheie astfel de acorduri și trebuie să se asigure că ei au la dispoziție o copie a acestei Politici.

7.3. Cercetătorii trebuie să păstreze secretele de afaceri ale Universității de Stat din Moldova. În termenii acestei Politici, *inter alia*, orice fapt, informație, soluție sau date legate de cercetările desfășurate la Universitate ale căror dezvăluire publică sau dobândire și exploatare de către persoane neautorizate ar putea afecta sau pune în pericol interesele financiare, economice sau comerciale legitime ale Universității vor fi calificate drept secrete de afaceri. Cercetătorii vor acorda toată atenția cuvenită prevederilor de confidențialitate în comunicarea lor cu terțe părți.

7.4. În cazul unor îndoieli cu privire la conflicte de interese sau chestiuni de confidențialitate, Cercetătorilor li se recomandă să se consulte cu *responsabilul de managementul Proprietății intelectuale* a USM.

7.5. Cercetătorii vor raporta imediat orice conflict de interese posibil sau existent *responsabilului de managementul Proprietății intelectuale* a USM pentru a găsi o soluție satisfăcătoare pentru toate părțile implicate.

VIII. Identificarea, dezvăluirea, comercializarea Proprietății Intelectuale și Transferul tehnologic

8.1. Universitatea de Stat din Moldova își încurajează Cercetătorii să identifice rezultatele cercetărilor care au o potențială valoare comercială sau posibilități de transfer tehnologic și care ar putea spori reputația Universității prin intermediul aducerii lor în uzul și beneficiul societății.

8.2. Mecanisme (sau metode) de transfer tehnologic:

Dezvoltarea subcontractată a produselor – mecanism de transfer tehnologic în care un beneficiar comandă proiectul produsului la o firmă specializată de proiectare.

Consulting – mecanism de transfer tehnologic intensiv de tip "serviciu", utilizat fie pentru a realiza analize, studii, recomandări tehnologice pentru receptor, fie pentru a spori competențele și calificările receptorului de consulting.

Programele de cercetare în cooperare sunt un mecanism de transfer tehnologic care poate fi utilizat pentru a amplifica acțiunile comune ale tuturor părților participante.

Brevetare și licențiere – mecanisme de transfer tehnologic extrem de codificat (prin documente).

Transferul de documente este un mecanism de transfer tehnologic intens codificat, rareori utilizat singur. Poate include documente foarte diverse, precum scheme de fluxuri tehnologice, schițe de mașini sau utilaje, documente în contractul de know-how etc.

Vânzarea sau cumpărarea de produse sau servicii este un mecanism de transfer tehnologic ce include vânzarea, achiziția și importul de mijloace de producție: mașini și echipamente pentru fabricarea produselor.

Instruirea personalului este un mecanism de transfer tehnologic de tip "serviciu", utilizat

pentru transferarea de abilități și competențe între participanții la transfer.

Transferul de personal este un mecanism de transfer tehnologic care contribuie la dinamismul tehnologic și economic al unei regiuni.

Cooperarea în cercetarea fundamentală este un mecanism de transfer tehnologic desfășurat în cooperarea dintre firmele bazate pe cunoștințe științifice și mediul academic.

Cooperarea în cercetarea aplicativă este un mecanism de transfer tehnologic ce se realizează între firmele noi (*start-up*) și universități.

Alte mecanisme ar putea fi: **programe de schimb, schimburi de personal specializat, cercetare inovativă în companii mici, acorduri de testare a serviciilor, acorduri de transfer de materiale, diseminare de informație prin conferințe tehnice, târguri comerciale, etc.**

8.3. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” și Oficiul de Transfer Tehnologic al Institutului de Cercetare și Inovare al Universității de Stat din Moldova sunt responsabile pentru protecția și comercializarea Proprietății Intelectuale a Universității. Inventatorul (Inventatorii) vor fi consultați în fiecare fază a procedurii.

8.4. Cercetătorii ale căror rezultate ar putea deveni subiectele unui obiect de proprietate intelectuală vor fi solicitați să prezinte în scris o schiță a publicațiilor ce conțin rezultate științifice Șefului Departamentului relevant înainte de a le publica și va trebui să afirme, în scris, că, potrivit cunoștințelor lor, aceste lucrări nu conțin rezultate pentru care s-ar putea obține protecție sau care ar putea fi exploatate.

8.5. Cercetătorii, adică angajații, studenții și Cercetătorii aflați în vizită, sunt obligați să dezvăluie orice Proprietate Intelectuală care intră sub incidența Secțiunii VI a prezentei Politici Secției „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice”.

8.6. Lucrările protejate prin drepturi de autor vor fi excluse din obligația de dezvăluire stabilită în paragraful 8.3, cu excepția celor care au fost create în cadrul desfășurării unei cercetări finanțate sau a altui acord cu o terță parte.

8.7. Întrucât protejarea și comercializarea reușită a Proprietății Intelectuale poate să depindă de administrarea promptă și eficientă, Inventatorii sunt solicitați să dezvăluie orice Proprietate Intelectuală cu potențial de exploatare din momentul în care devin conștienți de ea. Dezvăluirea trebuie făcută în formă scrisă, completând Formular de Dezvăluire a Proprietății Intelectuale, disponibil la Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM și pe site-ul Oficiului de Transfer Tehnologic.

8.8. Inventatorii vor dezvălui în întregime toate activitățile de cercetare și rezultatele relevante pentru Proprietatea Intelectuală și vor pune la dispoziție informație despre ei înșile, în special, despre proporția în care au contribuit la crearea Proprietății Intelectuale și circumstanțele în care a fost creată aceasta. Descrierea detaliată a Proprietății Intelectuale va fi prezentată în așa mod, încât activitatea de invenție și noutatea acesteia, precum și susceptibilitatea aplicației industriale să fie explicitate și clare pentru un expert în domeniu.

8.9. În cazul dezvăluirii incomplete, formularul poate fi returnat Inventatorului (Inventatorilor), solicitând informații suplimentare. Data dezvăluirii va fi aceea la care Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va primi dezvăluirea completă, semnată de toți Inventatorii.

8.10. În cazul în care un inventator nu este sigur că Proprietatea Intelectuală intră sub incidența Paragrafului 6, atunci el trebuie să depună formularul de dezvăluire la Secția „Protecție și valorificare a elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM pentru considerare înainte de a face dezvăluirea publică a Proprietății Intelectuale.

8.11. Dezvăluirea prematură ar putea compromite protecția și comercializarea Proprietății Intelectuale. Pentru a evita pierderea oricăror potențiale beneficii, Cercetătorii sunt solicitați să depună eforturi rezonabile pentru a identifica Proprietatea Intelectuală în stadiile incipiente ale procesului de dezvoltare și să examineze posibilele consecințe ale dezvăluirii publice.

8.12. După dezvăluirea completă a informației relevante, Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va înregistra Proprietatea Intelectuală în registrul său.

8.13. Secția „Protecție și valorificare a elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va determina dacă există acorduri ce prevăd împărțirea drepturilor de PI sau alte obligații care le anulează pe cele stabilite în prezenta Politică. Prevederile Acordurilor de Cercetare menționate ar putea necesita cedarea anumitor drepturi de PI, în totalitate sau în parte. În cazul cesiunii, procedura de protejare și comercializare va fi reglementată de un acord separat încheiat între Universitate și celelalte părți implicate. În toate celelalte cazuri va fi aplicată procedura descrisă în această politică.

8.14. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va anunța Șeful Departamentului relevant despre toate dezvoltările. Notificarea include un scurt abstract despre Proprietatea Intelectuală și numele Inventorului (Inventatorilor).

8.15. După data dezvăluirii, Secția „Protecție și valorificare a elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va începe imediat evaluarea Proprietății Intelectuale. Primul pas va fi o pre-evaluare cu scopul de a identifica obstacolele majore care ar stingheri protejarea și comercializarea Proprietății Intelectuale. În baza rezultatelor pre-evaluării, se va determina dacă Proprietatea Intelectuală ar trebui protejată și exploatată și o recomandare în acest sens va fi înaintată *Prorectorului pentru activitatea științifică*. Această recomandare va fi înaintată timp de 30 de zile de la data dezvăluirii. Decizia finală va fi luată timp de 50 de zile de la data dezvăluirii.

8.16. Inventatorul (Inventatorii) vor fi informați despre decizie în formă scrisă. Dacă Universitatea decide să nu comercializeze Proprietatea intelectuală dezvăluită, atunci prevederile Pragafului 6.6. se vor aplica.

8.17. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va desfășura o evaluare completă a Obiectului de Proprietate Intelectuală, oferind deosebită atenție posibilelor metode de protecție ale acestora și oportunităților de comercializare.

8.18. Inventatorul (Inventatorii) va (vor) coopera îndeaproape cu Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM, cu persoana responsabilă ce se ocupă de brevetare. Inventatorul (Inventatorii) este solicitat (sunt solicitați) să ofere asistență, într-o măsură rezonabilă, la protejarea și exploatarea comercială a Proprietății Intelectuale, furnizând informații, participând la ședințe și oferind sfaturi în legătură cu dezvoltarea ulterioară.

8.19. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va începe, în timp rezonabil, procesul de dobândire a protecției legale, dacă aceasta e necesară, și va depune toate eforturile necesare pentru obținerea protecției. Dezvăluirea publică a rezultatelor cercetării făcută înainte de a obține dreptul de prioritate cu privire la o aplicație specifică a Proprietății Intelectuale amenință protecția adecvată a drepturilor de PI asociate. Prin urmare, Inventatorul (Inventatorii) sunt solicitați să evite dezvăluirea publică a rezultatelor cercetării înainte de a depune cererea de protecție. Universitatea ca încerca să evite orice întârziere în publicare.

8.20. *Oficiul de Transfer Tehnologic al Institutului de Cercetare și Inovare* împreună cu Inventatorul (Inventatorii) vor determina o strategie adecvată de comercializare sau un mecanism de Transfer tehnologic în cadrul procesului de evaluare. Strategia va schița sarcinile fiecărei părți implicate în procesul de comercializare sau de Transfer tehnologic și va stabili termenul limită pentru fiecare acțiune în parte.

8.21. *Oficiul de Transfer Tehnologic al Institutului de Cercetare și Inovare și inventatorii* vor fi responsabili de îndeplinirea planului de comercializare sau a procesului de transfer tehnologic și vor înainta anumite propuneri, precum schițele unor acorduri sau planuri de afaceri, *Prorectorului pentru activitatea științifică*.

8.22. Deciziile de natură comercială, precum cele legate de termenii unui acord de cesionare/licențiere sau de stabilirea unei întreprinderi *spin-off* sau a unui alt mecanism de transfer tehnologic, vor fi luate în fiecare caz aparte de către *Oficiul de Transfer Tehnologic împreună cu Prorectorul pentru activitatea științifică*, luând în considerație toate circumstanțele, și aprobate de *Rectorul USM*.

8.23. Universitatea poate decide să nu depună o cerere de protecție a proprietății industriale înregistrate sau poate retrage o cerere ce nu a fost publicată dacă se consideră că, în scopul comercializării, este mai potrivit ca Proprietatea Intelectuală să fie tratată drept *know-how* confidențial. În asemenea cazuri, Inventatorul (Inventatorii) va fi solicitat (vor fi solicitați) să se abțină de la dezvăluirea publică a Proprietății Intelectuale, printr-o declarație scrisă. Alegând această opțiune, Universitatea va ține cont totuși de libertatea de a publica a Cercetătorilor și de interesul public.

8.24. Dacă Universitatea decide să întrerupă o cerere, să o retragă sau să nu mai mențină un drept oferit sau înregistrat, prevederile p.6.6 se vor aplica. Asemenea decizii vor fi luate de către *persoana sau comitetul desemnate de Universitate*.

8.25. Proprietatea Intelectuală ce intră sub incidența Secțiunii 6 poate fi și ea dezvăluită Universității de către Cercetători conform termenilor acestei Politici. În asemenea cazuri, Universitatea va decide, timp de 30 de zile de la dezvăluirea completă a tuturor informațiilor relevante, dacă va exploata Proprietatea Intelectuală. Dacă Universitatea hotărăște să-și ia asupra protejarea și comercializarea Proprietății Intelectuale, atunci regulile stabilite în această Politică se vor aplica.

8.26. Cheltuielile efectuate în legătură cu protejarea și comercializarea Proprietății Intelectuale vor fi suportate de către Universitate.

8.27. În timpul perioadei de evaluare și comercializare sau transfer tehnologic, descrierea completă a obiectului de proprietate intelectuală va fi dezvăluită unor terțe părți doar în urma încheierii unui acord de confidențialitate.

IX. Înregistrarea și menținerea portofoliului de Proprietate Intelectuală al Universității de Stat din Moldova

9.1. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va ține evidența obiectelor de proprietate intelectuală a Universității într-o formă adecvată, cu suficiente detalii. Secția va monitoriza termenul limită al obligațiilor de plată legate de menținerea în vigoare a obiectelor de proprietate intelectuală protejate și va informa *Prorectorul pentru activitatea științifică* în timp rezonabil.

9.2. Secția „Protecția și valorificarea elaborărilor științifice” a Institutului de Cercetare și Inovare al USM va ține evidența contabilă pentru fiecare obiect de proprietate intelectuală; va

asigura ca obiectele de proprietate intelectuala sa fie inregistrate in registrele contabile, ca toate costurile sa fie achitate la timp si ca veniturile generate de exploatare sa fie distribuite.

X. Distribuirea veniturilor, motivarea Cercetărilor

10.1. Dacă drepturile la OPI creat în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu aparțin în exclusivitate angajatorului sau beneficiarului sau dacă angajatorul sau beneficiarul are o licență, atunci autorul (coautorii) are (au) dreptul la o remunerare echitabilă.

10.2. Valoarea, timpul și metoda de plată a remunerației pot fi negociate, luând în considerație profitul real sau presupus obținut în urma utilizării OPI creat în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu pe parcursul perioadei de valabilitate a titlului de protecție, în mod independent de raporturile de serviciu care au fost stabilite în alt contract încheiat între angajat și autor (coautori).

10.3. Valoarea remunerației trebuie să constituie cel puțin 15% din venitul brut și să fie calculată și plătită autorului (coautorilor) nu mai târziu de sfârșitul fiecărui an de exploatare. Autorul (coautorii) are (au) dreptul de a fi remunerat (remunerați) chiar și atunci când angajatorul sau beneficiarul cedează drepturile asupra OPI creat în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu. Astfel remunerația este furnizată de noul proprietar al OPI.

10.4. În cazurile în care există mai mulți Inventatori, partea de venit datorată acestora este împărțită între Inventatori într-o proporție ce reflectă contribuțiile lor, conform celor scrise în Formularul de Dezvăluire a Invenției, semnat de către toți Inventatorii.

10.5. În anumite cazuri, Universitatea își rezervă dreptul de a negocia termeni speciali de distribuire a veniturilor, mai ales, atunci când veniturile au fost generate prin vânzarea unor acțiuni sau prin plățirea unor dividende, în cazurile în care niște acțiuni au fost alocate Universității într-o entitate careia i-a fost cedată sau licențiată Proprietatea Intelectuală, dar care nu este o întreprindere *spin-off*.

10.6. Dacă OPI creat în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu nu corespunde condițiilor de brevetare și înregistrare, atunci angajatorul poate oferi o remunerație de încurajare, conform *Regulamentului Instituțional cu privire la stimularea performanței în cercetare (Anexă)*.

10.7. Dacă OPI creat în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu a fost comercializat înainte de a obține protecție legală, atunci autorul (coautorii) este remunerat (sunt remunerați) după obținerea titlului legal, incluzându-se și partea din tranzacțiile anterioare.

10.8. În cazul înființării unei întreprinderi *spin-off*, un acord individual între Universitate și Inventator(i) se va aplica în legătură cu împărțirea capitalului. Condițiile acordului vor fi negociate în fiecare caz aparte, ținând cont de contribuția Inventatorilor la dezvoltarea și exploatarea ulterioară ce depășește crearea Proprietății Intelectuale și de orice finanțare oferită de Inventator(i), Universitate sau terțe părți ce dobândesc acțiuni în noua întreprindere. Decizia cu privire la condițiile întreprinderii *spin-off* va fi aprobată de către *Rectorul USM*.

10.9. În cazul exploatării mărcilor comerciale, Inventatorul (Inventatorii), luând în considerare proporția contribuției lor la exploatare, pot să beneficieze de venituri în măsura stabilită de un acord individual. *Institutul de Cercetare și Inovare al USM* va înainta proiecte de decizii în asemenea chestiuni, pentru fiecare caz în parte, pentru aprobare *Rectorului USM*.

XI. Încălcarea regulilor prezentei Politici

11.1. Încălcarea prevederilor acestei Politici va fi abordată cu ajutorul procedurilor obișnuite ale Universității de Stat din Moldova, în conformitate cu prevederile legale relevante.

XII. Dispute și apeluri

12.1. În primă instanță, disputele vor fi abordate de către *Institutul de Cercetare și Inovare și de Comisia de Etică ale Universității de Stat din Moldova*. Va fi luată o decizie în decurs de 20 de zile de la depunerea plângerii. Referitor la orice dispute legale apărute în legătură cu prevederile acestei Politici, prevederile legale relevante vor fi aplicate.

XIII. Intrarea în vigoare a Politicii

13.1. Această Politică se aprobă în ședința Senatului Universității de Stat din Moldova din data de 26.04.2016 și intră în vigoare din ziua semnării.